

1 La komencoj

La Dua Mondmilito kaj la postmilita periodo kaŭzis la plej grandajn loĝantarajn delokiĝojn en moderna historio. Oni taksas, ke pli ol 40 milionoj da homoj estis delokitaj en Eŭropo antaŭ majo 1945, ne kalkulante germanojn fuĝantajn de la soveta armeo en la Oriento, eksterlandajn punlaboristojn en Germanio (11.3 milionoj laŭ la Aliancanoj) kaj la proksimume 13 milionojn da etnaj germanoj (Volksdeutsche) forpelitaj (Vertriebene) en la sekvaj monatoj el Sovetunio, Pollando, Ĉeĥoslovakio kaj aliaj orienteŭropaj landoj.

Krome, pli ol miliono da rusoj, ukrainoj, belorusoj, poloj, estonoj, latvoj kaj litovoj fuĝis de la komunista regado, kiun Josif Stalin trudis al nove akiritaj teritorioj. La nazia retiriĝo estis sekvita de civita milito en Grekio kaj aliaj konfliktoj en Sudorienta Eŭropo, generante dekojn da miloj da rifuĝintoj. Ekster Eŭropo, la milito ankaŭ kaŭzis amasan delokiĝon: milionoj da ĉinoj estis delokitaj de japanaj fortoj en la ĉinaj teritorioj, kiujn ili kontrolis.

La amplekso de la movadoj trairentaj militdetruitan eŭropan kontinenton aparte zorgigis la Aliancanojn, kiu komprenis longe antaŭ la fino de la konflikto, ke ĉi tiu situacio devos esti administrata post la Liberigo. Por ĉi tiu celo ili kreis la Administracion de Unuiĝintaj Nacioj por Helpo kaj Rekonstruo en 1943, kiun anstataŭigis la Internacia Organizo por Rifuĝintoj en 1947, la rekta antaŭulo de UNHCR.

Ĉi tiu ĉapitro ekzamenas ilian laboron kaj priskribas la procezon, kiu kondukis al la establado de UNHCR en 1950 kaj la adopto en 1951 de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj pri la Statuso de Rifuĝintoj, kiu fariĝis la bazŝtono de internacia rifuĝinta protekto. Fine, ĉi tiu ĉapitro traktas la unuan gravan defion de UNHCR: la eliron de 200 000 hungaroj post la sovetia subpremado de la ribelo de 1956.

Administracio pri Helpo kaj Rekonstruo de Unuiĝintaj Nacioj

En novembro 1943, antaŭ la fino de la Dua Mondmilito kaj la formala kreado de Unuiĝintaj Nacioj en junio 1945, la Aliancanoj (inkluzive de Sovetunio) kreis la Administracion de Unuiĝintaj Nacioj por Helpo kaj Rekonstruo (UNRRA). UNRRA, kun tre larĝa mandato por helpo kaj rekonstruo de detruitaj areoj, ne estas specife rifuĝinta agentejo. Ĝi helpas ĉiujn delokitajn personojn el la

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

milito. En 1944-1945, ĝi provizis helpon al miloj da rifuĝintoj kaj delokitaj personoj en de la Aliancanoj kontrolitaj regionoj, escepte de sovetia teritorio, kie ĝi ne rajtis funkcii. Ĝis la fino de la milito en Eŭropo en majo 1945, UNRRA laboris proksime kun la Aliancitaj fortoj, kiuj provizis loĝistikan kaj materialan subtenon. Tiutempe, pli ol 300 teamoj estis aktivaj.

Post la fino de la milito, UNRRA ĉefe fokusiĝis al la repatriigo de homoj delokitaj de la milito, el kiuj multaj volis reveni hejmen. Landoj gastigantaj grandan nombron da rifuĝintoj, kiel Germanio, Aŭstrio kaj Italio, ankaŭ deziris ilian rapidan repatriigon. Krome, la interkonsentoj de Jalto kaj Potsdamo de 1945 kondiĉis la rapidan repatriigon de sovetiaj civitanoj.

De majo ĝis septembro 1945, UNRRA partoprenis en la repatriigo de ĉirkaŭ 7 milionoj da homoj.³ Unu historiisto notas, ke UNRRA tamen estis frustrita pro sia subigo al la Aliancitaj fortoj:

UNRRA vidis sian prestiĝon kaj kapablon por sendependa agado eroziigi [...] fronte al la grandeco de la tasko; ĝia evidenta manko de sperto kreis malplenon, kiun plenigis la militistaro, kiu tiam transprenis grandan parton de la agadoj por rifuĝintoj. Tamen, la militistaro ne plu havis sperton pri administrado de delokitaj personoj. Subitaj kaj senpaciencaj kun rifuĝintoj, precipe la kreskanta nombro, kiuj ne povis aŭ ne volis esti repatriitaj, militestroj ofte rigardis ilin kiel ĝenaĵon, kiun oni devis superi.⁴

La repatriiga operacio alfrontis kreskantan kritikon, precipe pro kreskanta rezisto de la trafita loĝantaro. Du milionoj da sovetiaj civitanoj estis rapide repatriitaj dum ĉi tiu periodo, inkluzive de multaj ukrainoj kaj baltaj ŝtatanoj, kiuj kontraŭstaris ĝin. Multaj estis senditaj al koncentrejoj fare de Stalin. Orienteŭropanoj estis repatriitaj malpli rapide, sed malgraŭ sia nevolemo reveni al landoj, kie komunista reĝimo estis establiĝanta, ili estis resenditaj sen konsidero al siaj individuaj deziroj. Kvankam okcidentaj landoj ne tuj konsciis pri la malfacilaĵoj de multaj el la devigitaj repatriitoj, la usona registaro, aparte, ĉiam pli kontraŭstaris ĉi tiujn revenojn.

Kesto 1.1 Nansen kaj McDonald: Pioniroj en Rifuĝinta Protekto

La UNHCR komencis sian laboron post la Dua Mondmilito, sed kunordigitaj internaciaj klopodoj por savi rifuĝintojn komenciĝis jam en la intermilita periodo.

Inter 1919 kaj 1939, 5 milionoj da eŭropanoj (rusoj, grekoj, turkoj, armenoj, judoj kaj hispanaj respublikanoj) estis elradikigitaj pro perfortaj konfliktoj kaj politikaj renversigoj.

Du el la ĉefaj pioniroj de internacia agado favore al rifuĝintoj dum ĉi tiu periodo estis la norvego Fridtjof Nansen (1921-1930) kaj la nordamerikano James McDonald (1933-1935) - la unuaj altaj komisaroj por rifuĝintoj nomumitaj de la Ligo de Nacioj. Kvankam ili havis malsamajn alirojn al la problemoj, ambaŭ lasos sian spuron sur internacia rifuĝinta protekto en la venontaj jaroj.

Fridtjof Nansen

La unuaj oficialaj internaciaj klopodoj savi rifuĝintojn datiĝas de aŭgusto 1921, kiam la Internacia Komitato de la Ruĝa Kruco petis la Ligon de Nacioj mobilizi sin por helpi pli ol milionon da rifuĝintoj de la Rusia Enlanda Milito, multaj el kiuj suferis pro malsato. La Ligo de Nacioj respondis nomumante Fridtjof Nansen, la faman polusan esploriston, kiel "Altan Komisaroon de la Ligo por la Problemoj de Rusaj Rifuĝintoj en Eŭropo". Poste, liaj respondecoj estis vastigitaj por inkluzivi grekojn, bulgarojn, armenojn kaj plurajn aliajn rifuĝintajn grupojn.

Fridtjof Nansen estis komisiita per la kolosa tasko difini la juran statuson de rusaj rifuĝintoj kaj organizi ilian repatriigon aŭ transloĝigon en gastigantaj landoj. La Ligo de Nacioj asignis al li 4 000 britajn pundojn por plenumi ĉi tiun grandegan mision, kaj li rapide kunmetis sian teamon. Li metis la fundamentojn por la estonta strukturo de UNHCR - oficejo de la Alta Komisaro en Ĝenevo helpata de lokaj reprezentantoj en la gastigantaj landoj. Li laboris proksime kun la Internacia Oficejo pri Laboro por trovi taŭgan dungadon por la rifuĝintoj, ebligante al ĉirkaŭ 60 000 el ili trovi laboron.

Nansen aparte interesiĝis pri la jura protekto de rifuĝintoj. Li organizis internacian konferencon, kiu kondukis al la kreado de identigpapiroj kaj vojaĝdokumentoj por rifuĝintoj, konataj kiel "Nansen-pasportoj". Post la fiasko de intertraktado kun Sovetunio pri la repatriigo de rusaj rifuĝintoj, Nansen instigis mezurojn por plifortigi la juran statuson de rifuĝintoj en iliaj gastigantaj landoj. Ĉi tiuj komencaj juraj instrumentoj formus la bazon de la Konvencio pri Rifuĝintoj de 1933 kaj 1951.

En 1922, Nansen alfrontis alian krizon: la eliron de preskaŭ du milionoj da rifuĝintoj el la milito inter Grekio kaj Turkio. Li tuj iris al la regiono por kunordigi internaciajn helpoklopodojn. Dum sur greka grundo, Nansen emfazis la neŭtralecon de la Alta Komisaro fronte al politikaj disputoj. Kvankam persone kritika pri la rolo de Turkio en la krizo, li helpis kaj grekajn kaj turkajn rifuĝintojn egale kaj laboris kun oficialuloj de ambaŭ flankoj. La Ligo de Nacioj poste konfidis al li la respondecon loĝigi turkajn rifuĝintojn de greka origino en Okcidenta Trakio. Li dediĉis signifan parton de la resto de sia vivo al provado certigi pruntojn por la transloĝigo de armenaj rifuĝintoj en Sovetunio. Li malsukcesis en ĉi tiu klopodo, malsukcesigita de furioza kontraŭkomunisma opozicio.

En 1922, la laboro de Nansen estis agnoskita per la Nobel-premio pri paco. Baldaŭ post lia morto en 1930, ĝin daŭrigis la Internacia Buroo Nansen. Ekde 1954, UNHCR ĉiuĵare aljuĝas la Medalon Nansen al individuoj aŭ grupoj, kiuj faris esceptajn servojn al rifuĝintoj.

Jakobo McDonald

En la 1930-aj jaroj, la internacia komunumo devis trakti la

La demando pri rifuĝintoj el Nazia Germanio. Kvankam la Ligo de Nacioj rifuzis rekte financi helpon al rifuĝintoj, ĝi nomumis James McDonald, usonan profesoron kaj ĵurnaliston,

"Sendependa Alta Komisaro por Rifuĝintoj (Judaj kaj Aliaj) el Germanio." De 1933 ĝis 1935, li batalis kontraŭ enmigradaj limigoj tutmonde por certigi la transloĝigon de judaj rifuĝintoj. Li distingiĝis per kunordigado de la libervolaj agentejoj, kiuj provizis la plejparton de la financado.

Dum sia dujara misio kiel Alta Komisaro, li helpis transloĝigi 80 000 rifuĝintojn en Palestino kaj aliloke.

En septembro 1935, James McDonald alfrontis sian plej grandan defion kiam la nazioj aprobis la Nurenbergajn Leĝojn, senigante judojn de ilia civitaneco kaj la rajton voĉdoni. La nazioj ankaŭ instigis germanojn maldungi siajn judajn dungitojn kaj bojkoti judajn entreprenojn.

Sub la premo de persekutado, amaso da rifuĝintoj forlasis la landon. Frustrate pro la manko de pli proaktiva agado fare de la Societo, James McDonald demisiis la 27-an de decembro 1935. En letero, kiu ricevis vastan atenton en la internacia gazetaro tiutempe, li avertis:

Kiam nacia politiko minacas demoralizi homojn, konsideroj pri diplomatia deeco devas cedi al tiuj pri la principoj de humaneco. Estus malhoneste de mi ne atentigi pri la nuna situacio, kaj mi devas pledi por agado de la monda publika opinio, pere de la Ligo kaj ĝiaj membroŝtatoj kaj aliaj landoj, por malhelpi la tragediojn, kiuj nun disvolviĝas kaj kiuj estas preparataj .

Malgraŭ la klopodoj de McDonald, lia pledo por rekta interveno en Germanio restis neatendita. La Ligo de Nacioj daŭre konsideris la traktadon de judoj en Germanio kiel pure internan aferon. Malgraŭ ĉi tiu malsukceso, McDonald distingis sin kiel unu el la unuaj aktivuloj por decida politika agado por trakti la verajn kaŭzojn de la rifuĝintaj movadoj.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Jam en 1946, la demando ĉu UNRRA devus provizi helpon al homoj kontraŭaj al repatriigo aŭ ne ekbruligis akran debaton. Landoj de la Orienta Bloko argumentis, ke helpo devus esti rezervita por repatriitoj. Okcidentaj landoj, aliflanke, insistis pri la libereco de la individuo decidi ĉu reveni aŭ ne, sen ke tiu elekto damaĝu la rajton je helpo. La usona registaro, siaflanke, kondamnis la repatriigan politikon kaj rehabilitadajn programojn de UNRRA en Orienta Eŭropo, kiujn ĝi perceptis kiel plifortigon de la sovetia politika kontrolo.

La nevolemo de rifuĝintoj reveni al siaj devenlandoj estis unu el la ĉefaj problemoj de la postmilita periodo. Ene de Unuiĝintaj Nacioj mem, la demando pri repatriigo estis grava politika problemo, efektive unu el la plej polemikaj punktoj diskutitaj de la Konsilio de Sekureco de UN dum ĝiaj fruaj jaroj. Ĉi tiu debato kuŝis en la kerno de la ideologiaj konfliktoj, kiuj dividis Orienton kaj Okcidenton tiutempe. La levita demando estis ĉu homoj rajtu elekti sian loĝlandon, fuĝi de subpremo kaj esprimi siajn opiniojn.

Fine, la usona registaro, kiu kontribuis 70% de la financado de UNRRA kaj tenis grandan parton de ĝia gvidado, rifuzis plilongigi la mandaton de la organizo preter 1947 kaj renovigi ĝian financon subtenon. Alfronte al la firma opozicio de la landoj de la Orienta Bloko, Usono forte subtenis la kreadon de nova rifuĝinta organizo kun malsama fokuso.

La Internacia Organizo por Rifuĝintoj

Establita en julio 1947, la Internacia Organizo por Rifuĝintoj (IRO) estas nepermanenta specialigita agentejo de Unuiĝintaj Nacioj. Ĉe sia komenco, ĝi celis kompletigi sian programon ene de tri jaroj, t.e., antaŭ la 30-a de junio 1950.

Kvankam la misio de la IRO limiĝas al eŭropaj rifuĝintoj, ĝi estas la unua internacia organizaĵo, kiu integras ĉiujn aspektojn de rifuĝinta helpo. Ĝiaj funkcioj estas difinitaj kiel ampleksantaj repatriigon, identigon, registradon kaj klasifikon, prizorgon kaj helpon, juran kaj politikan protekton, transportadon, reloĝigon kaj reintegrigon. Ĉi tiuj multnombraj funkcioj maskas ŝanĝon en prioritatoj, kiu prioritatis reloĝigon al triaj landoj super repatriigo, politiko sekvata de UNRRA.

La Konstitucio de IRO deklaras, ke la ĉefa celo de la organizo estas "kuraĝigi kaj helpi per ĉiaj eblaj rimedoj la rapidan revenon de delokitaj personoj kaj rifuĝintoj al la lando de ilia nacieco, aŭ en kiu ili antaŭe havis sian kutiman loĝejon." Ĉi tiu celo estas plue difinita per rezolucio de la Ĝenerala Asembleo, kiu establas la IRO-n, kiu deklaras, ke "neniu rifuĝinto aŭ delokita persono [pro pravigeblaj kialoj] estu devigita reveni al sia devenlando."

La komencoj

Ĉi tiu ŝanĝo de prioritato de repatriigo al reloĝigo estas kritikata de la landoj de la Orienta Bloko, kiuj konsideras reloĝigon fonto de malmultekosta laborforto kaj rifuĝejo por subfosaj grupoj, kiuj povus minaci la internacian pacon. Krome, la IRO helpas en la repatriigo de apenaŭ 73 000 homoj kaj la reloĝigo de pli ol unu miliono da rifuĝintoj. La plej multaj iras eksterlanden, al Usono (pli ol 30% de la tuto), Aŭstralio, Israelo, Kanado kaj diversaj latinamerikaj landoj.

La 1950-aj jaroj markis novan epokon en elmigrado. Unu el la kialoj por bonvenigi rifuĝintojn estis provizi ekonomiojn per abunda laborantaro. Okcidentaj registaroj argumentis, ke la disiĝo de rifuĝintoj tra la mondo plibonigis la loĝantardistribuon malŝtopante Eŭropon kaj favorante maldense loĝatajn kaj malpli evoluintajn "transoceanajn demokratiojn" .

Sed la IRO ne kapablis solvi la problemon de rifuĝintoj. Ĉirkaŭ 400 000 homoj ankoraŭ estis delokitaj en Eŭropo fine de 1951, kaj la organizaĵo estis oficiale dissolvita en februaro 1952. Kvankam ekzistis konsento pri la bezono daŭrigi internacian kunlaboron, ekzistis fundamenta malkonsento pri la celoj, kiujn oni celis. La landoj de la Orienta Bloko malaprobis la manieron, laŭ kiu la IRO , en

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Iliaj okuloj estis ekspluatitaj de la landoj de la okcidenta bloko. Usono ankaŭ estas pli kaj pli seniluziigita: ĝi fincas du trionojn de organizaĵo, kies funkciaj kostoj estas pli altaj ol la totala funkcia buĝeto de Unuiĝintaj Nacioj.

La kreado de UNHCR

Antaŭ la fino de la 1940-aj jaroj, la intensiĝo de la Malvarma Milito rapide dominis internaciajn rilatojn dum kvardek jaroj. La Berlinan Blokadon de 1948-1949 rapide sekvis la eksplodo de la unua sovetia atombombo, la formado de du apartaj germanaj ŝtatoj, la kreado de la Nord-Atlantika Traktata Organizo, la venko de Mao Zedong en Ĉinio, kaj la komenco de la Korea Milito en 1950. Fariĝis pli kaj pli klare, ke la rifuĝinta problemo ne estis provizora postmilita fenomeno. Novaj krizoj generis novajn ondojn de rifuĝintoj, precipe post...

La komencoj

la ekpotenciĝo de komunistoj, de Ĉeĥoslovakio ĝis Ĉinio.

Samtempe, la Fera Kurteno inter Orienta kaj Okcidenta Eŭropo limigis movadon inter la du blokoj.

La ideologiaj streĉoj de la Malvarma Milito pezis forte sur la intertraktadoj okazantaj ene de Unuiĝintaj Nacioj celantaj establi novan rifuĝintan agentejon. Diversaj aktoroj, inkluzive de la Internacia Komitato de la Ruĝa Kruco (ICRC), pledis por ĝia kreado. Sovetunio kaj ĝiaj satelitaj ŝtatoj bojkotis multajn el la intertraktadoj. Okcidentaj potencoj mem estis signife dividitaj pri la afero. Usono deziris strikte difinitan, provizoran agentejon postulantan minimuman financadon kaj kun limigitaj celoj, inkluzive de la protekto de IRO-rifuĝintoj ĝis ilia permanenta transloĝiĝo. Aparte, ili volis ekskludi la novan agentejon de iuj ajn krizhelpaj operacioj neante al ĝi la subtenon de la Ĝenerala Asembleo kaj la rajton peti libervolajn kontribuojn. Male, la okcidenteŭropaj ŝtatoj, kiuj, kune kun Pakistano kaj Barato (ĉiu gastigante plurajn milionojn da rifuĝintoj post la divido de Barato en 1947), portis la ŝarĝon de la rifuĝinta ŝarĝo, preferis fortan, permanentan kaj multifunkcian agentejon. Ili subtenas la ideon de sendependa Alta Komisaro kun la povo kolekti financojn kaj redistribui ilin al la koncernatoj.

En decembro 1949, la debato finiĝis per kompromiso. La Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj decidis, per voĉdono de 36 kontraŭ 5 kun 11 sindetenoj, establi la Oficejon de la Alta Komisaro de Unuiĝintaj Nacioj por Rifuĝintoj (UNHCR) por komenca periodo de tri jaroj, komencante la 1-an de januaro 1951. Ĝi estas duaranga organo de la Ĝenerala Asembleo laŭ Artikolo 22 de la UN-Ĉarto. La Statuto de UNHCR, adoptita de la Ĝenerala Asembleo la 14-an de decembro 1950, reflektis, unuflanke, la konsenton inter Usono kaj aliaj okcidentaj ŝtatoj koncerne la Orientan Blokon kaj, aliflanke, la diferencojn inter Usono kaj okcidenteŭropaj ŝtatoj koncerne tujajn prioritatojn. Laŭ unu analizisto: "La severaj limigoj al la funkcia amplekso kaj aŭtoritato de UNHCR devenas ĉefe de la deziro de Usono kaj ĝiaj okcidentaj aliancanoj krei internacian rifuĝintan agentejon, kiu neniel minacas la nacian suverenecon de okcidentaj landoj aŭ trudas novajn financajn devojn al ili. "

Artikolo 2 de la Statuto de UNHCR difinas, ke la tasko de la Alta Komisaro "ne estas politika laŭ karaktero; ĝi estas humanitara kaj socia kaj ĉefe koncernas grupojn kaj kategoriojn de rifuĝintoj." La distingo inter politikaj kaj humanitaraj celoj estas decida. Multaj membroj de UNHCR konsideras la emfazon pri la senpolitika naturo de la tasko de la Alta Komisaro kiel avantaĝon, kiu ebligis al la organizo funkcii efike kaj dum la Malvarma Milito kaj, poste, en situacioj de armita konflikto. Aliaj observantoj kredas, ke kvankam la distingo estas utila en multaj aspektoj, ĝi estas misgvida, ĉar de la komenco ĝi celis nur mildigi la severajn efikojn de la dupolusigo de la fruaj 1950-aj jaroj kaj eviti kompletan paralizon de Unuiĝintaj Nacioj en traktado de la rifuĝintaj problemoj de tiu tempo.¹² Kelkaj analizistoj ankaŭ argumentas, ke,

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Kadro 1.2 UN- agado nome de palestinaj rifuĝintoj

En novembro 1947, la Ĝenerala Asembleo de UN aprobis la dividon de Palestino en judan ŝtaton kaj araban ŝtaton. Kvin monatojn kaj duonon poste, Britio, kiu administris la teritorion ekde la epoko de la Ligo de Nacioj, retiriĝis. La palestina loĝantaro kaj la arabaj ŝtatoj malakceptis la dividan planon, kiu asignis pli ol duonon de la teritorio al la juda loĝantaro, kvankam la araba loĝantaro estis pli granda tiutempe. En la posta konflikto inter judoj kaj palestinanoj, la judoj aneksis plian teritorion. La Ŝtato de Israelo estis proklamita la 14-an de majo 1948, kaj kontrolis tri kvaronojn de la teritorio antaŭe sub brita mandato dum la armistiko subskribita en 1949.

Ĝis la proklamo de la Ŝtato Israelo kaj tuj poste, la konfliktoj inter araboj kaj judoj pliiĝis, kaj ĉirkaŭ 750 000 palestinanoj estis forpelitaj aŭ forpelitaj el areoj sub juda kontrolo.

Unuiĝintaj Nacioj provas negoci ilian revenon, sed kontraŭas la rifuzon de Israelo.

Judaj setlejoj multiĝis tra vastaj teritorioj apartenantaj al la palestinanoj, kaj novaj judaj enmigrintoj ekloĝis en palestinaj hejmoj. La plimulto de palestinaj rifuĝintoj revenis al urboj en arabaj landoj, dum proksimume triono vivis en tendaroj disigitaj tra la regiono. Ĉi tiuj tendaroj restis simbolo de la sufero de palestinaj rifuĝintoj iam-ajna poste.

La kreado de UNRWA

Komence, helpo al palestinaj rifuĝintoj venis de NROoj sub la aŭspicioj de United Nations Relief for Palestine.

Rifuĝintoj (UNRPR). En decembro 1949, la Ĝenerala Asembleo de UN kreis la Agentejon de Unuiĝintaj Nacioj por Helpo kaj Laboro por Palestinaj Rifuĝintoj en la Proksima Oriento (UNRWA).

La kreado de UNRWA estis ĉefe iniciato de la usona registaro, kiu prezidis la Akordigan Komisionon de Unuiĝintaj Nacioj por Palestino. La decido estis farita kiam evidentiĝis, ke la registaro de la nove formita Ŝtato Israelo verŝajne kontraŭus ajnan signifan repatriigon de rifuĝintoj. La usona registaro proponis, ke la Ĝenerala Asembleo establu specialan agentejon por daŭre provizi helpon al rifuĝintoj, kaj precipe por disvolvi grandskalajn projektojn (tial la termino "verkoj"). La arabaj ŝtatoj akceptis ĉi tiun proponon nur kun certigoj, ke UNRWA ne malobservus la rajton de la rifuĝintoj reveni al siaj devenhejmoj, kiel kondiĉite en la rezolucio 194 (III) de la Ĝenerala Asembleo de la 11-a de decembro 1948. Ĉi tio estis klare deklarita en la rezolucio 302 (IV) de la Ĝenerala Asembleo de UN de la 8-a de decembro 1949, kiu establis UNRWA-n.

Intertraktadoj por la kreado de UNHCR okazis samtempe ene de UN. Post la establo de UNRWA, la arabaj ŝtatoj insistis, ke palestinaj rifuĝintoj ricevantaj UNRWA-asistadon estu ekskluditaj de la mandato de UNRWA kaj la UN-Konvencio pri Rifuĝintoj de 1951. Ili timis, ke la individua difino de rifuĝintoj proponita en la konvencia skizo malfortigus la pozicion de la palestinanoj, kies kolektiva rajto al repatriigo estis agnoskita de rezolucioj de la Ĝenerala Asembleo.

Aliaj analizistoj ankaŭ kredas, ke la senpolitika naturo de la embria UNHCR estas nekongrua kun la tre politika naturo de la palestina demando.

Tial, la Statuto de UNHCR de 1950 kaj la Konvencio de UN pri Rifuĝintoj ekskludas "personojn, kiuj nuntempe ricevas protekton aŭ helpon" de aliaj UN-agentejoj aŭ organizoj. La geografia areo de la operacioj de UNRWA estas limigita al Libano, Sirio, Jordanio, Cisjordanio kaj la Gaza Sektoro. Nur post forlaso de la operacia areo de UNRWA, palestinano falas sub la mandaton de UNHCR kaj la Konvencio de 1951.

Male al UNHCR, UNRWA ne havas detalan statuton kaj nur lastatempe formulis sian

propran funkcia difinon de rifuĝinto en siaj Kunigitaj Registraj Instrukcioj. Palestinaj rifuĝintoj estas difinitaj tie kiel personoj,

kies kutima loĝejo estis en Palestino almenaŭ du jarojn antaŭ la konflikto de 1948, rezulte de kiu ili perdis siajn hejmojn kaj vivrimedojn, kaj kiuj alvenis en 1948 en la teritoriojn, kie UNRWA funkcias, jaron poste.

Iliaj posteuloj povas profiti de la servoj de UNRWA.

Male al UNHCR, la agadkampo de UNRWA ne inkluzivas la serĉadon de daŭraj solvoj por la rifuĝintoj sub ĝia respondeco. Krome, la mandato de UNRWA kovras la provizon de bazaj necesajoj, sed ne internacian protekton, kiu, inverse, konsistigas la kernon de la laboro de UNHCR.

La komencoj de UNRWA

UNRWA estis kreita kiel provizora agentejo kun periode renovigebla mandato. Komence de la 1950-aj jaroj, Usono ankoraŭ rifuzis financi UNHCR , sed estis (kaj restas hodiaŭ) la ĉefa donacanto al UNRWA.

En 1950, UNRWA respondecis pri preskaŭ unu miliono da rifuĝintoj en Jordanio, Libano, Sirio, Okcidenta Bordo kaj la Gaza Sektoro. La unua tasko de UNRWA estis daŭrigi la krizhelpan operacion komencitan de ĝiaj antaŭuloj kaj helpi rifuĝintojn translokiĝi de siaj tendoj al pli permanentaj ŝirmejoj. De 1950 ĝis 1957, UNRWA subtenis regionajn ekonomiajn disvolvigajn planojn celantajn vastigi agrikulturon, kuraĝigi internacian kunlaboron kaj integri palestinanojn en la regionan ekonomion. Meze de la 1950-aj jaroj, UNRWA provis establi du gravajn reloĝigajn programojn; ĉi tiujn malakceptis kaj la gastigantaj landoj kaj la rifuĝintoj, kiuj insistis pri sia rajto reveni hejmen.

La malsukceso de ĉi tiuj iniciatoj kondukis al retakso de la celo de UNRWA . De 1957 ĝis 1967, la agentejo forlasis siajn ambiciajn regionajn evoluigajn projektojn kaj fokusiĝis al asistado, edukado kaj sanprogramoj en la tendaroj.

En 1967, la Sestaga Milito inter araboj kaj israelanoj kaŭzis la fuĝon aŭ elpelon de nova ondo de palestinanoj. Kelkaj iris de Cisjordanio al Jordanio kaj Sirio, aliaj al Egiptujo aŭ la

Jordanio el la Gaza Sektoro. Kiel en 1948, la israela registaro blokis la revenon de rifuĝintoj al tio, kio poste nomiĝos la okupitaj teritorioj.

El la 350 000 palestinanoj delokigitaj pro la milito de 1967, preskaŭ duono falas en la kategorion de "interne delokigitaj personoj". Ne estante delokigitaj en 1948, ili ne falas sub la mandaton de UNRWA, kio igas ilin eĉ pli vundeblaj. Kvankam la mandato de UNRWA ne estis ŝanĝita por inkluzivi ĉi tiun kategorion, la organizo provizas al ili certajn krizservojn kun la subteno de la Ĝenerala Asembleo de UN.

La aliaj fuĝis por la dua fojo en dudek jaroj. La okupado de Cisjordanio kaj la Gaza Sektoro fare de Israelo kreas novan kaj aparte delikatan rilaton inter UNRWA, palestinaj rifuĝintoj kaj la israela registaro.

La lastatempa periodo

En decembro 1987, dudek jarojn poste, la palestinanoj spontanee kaj malkaŝe ribelis, inundante la stratojn de la okupitaj teritorioj. Monaton post la eksplodo de tio, kio estus nomata la Intifado (la ribelo), la Ĝenerala Sekretario de UN proponis limigitan vastigon de la agadoj de UNRWA por inkluzivi "pasivan protekton" en la okupitaj teritorioj de Cisjordanio kaj la Gaza Sektoro. Rezolucioj de la Ĝenerala Asembleo aprobis ĉi tiun decidon, kiu kondukis al la kreado de programo pri jura asistado, por kiu loka kaj internacia dungitaro, inkluzive de observantoj pri homaj rajtoj, estis rekrutita.

En septembro 1993, la Deklaracio pri la Principo de Memdetermino de

La packontrakto subskribita inter la palestina gvidanto Jaser Arafat kaj la israela ĉefministro Jichak Rabin, koncerne palestinanojn en la okupitaj teritorioj, kondiĉis la laŭgradan transdonon de povoj al la Palestina Nacia Aŭtoritato. Monaton poste, UNRWA, por subteni la pacprocezon, lanĉis la "Programon por Efektivigo de Paco". Ĉi tiu programo inkluzivis edukadon kaj sankomponenton, la konstruadon de provizoraj loĝejoj kaj infrastrukturo, kaj la provizon de malaltkostaj pruntoj por faciligi la ekfondon de entreprenoj.

Jen nun la tria, aŭ eĉ kvara, generacio de ĉi tiuj rifuĝintoj. En 1999, estis ĉirkaŭ 3,6 milionoj da ili en la regiono, el entute 6 milionoj da palestinanoj tutmonde. Ĉirkaŭ 1,5 milionoj estas en Jordanio, kaj 1,3 milionoj en Cisjordanio kaj Gaza Sektoro. Preskaŭ triono de la rifuĝintoj loĝas en 59 tendaroj, kaj la resto en vilaĝoj kaj urboj ene de la operacia areo de UNRWA.

Malgraŭ kelkaj financaj defioj, tra la jaroj UNRWA konstruis ĉirkaŭ 650 lernejojn, kiuj nun servas pli ol 450 000 studentojn, 8 metiajn trejnajn centrojn, 122 medicinajn centrojn, kaj efektivigis multajn aliajn projektojn por kontentigi la bezonojn de la komunumo. Tamen, la bezonoj de palestinaj rifuĝintoj restas signifaj, kaj ilia statuso kaj estonteco restos malfirmaj ĝis ampleksa kaj longperspektiva politika solvo al iliaj problemoj estos trovita.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Ĉar UNHCR estas duaranga organo de Unuiĝintaj Nacioj, sub la formala kontrolo de la Ĝenerala Asembleo, ĝi neniam povas esti tute sendependa de la politikaj organoj de Unuiĝintaj Nacioj.¹³ Ĉi tiu debato, kiu ankoraŭ estas aktuala, devenas esence de la manko de klara difino de la konceptoj "humanitara agado" kaj "politika agado".

La demando pri kiomgrade organizo povas protekti kaj helpi rifuĝintojn restante senpolitika ne estas nova. Ĝi jam prezentis problemon dum la epoko de la Ligo de Nacioj, kiam Fridtjof Nansen kaj James McDonald, du altaj komisaroj respondecaj pri specifaj rifuĝintaj grupoj, adoptis malsamajn alirojn [vidu kadron 1.1].

La ĉefaj funkcioj de UNHCR estas difinitaj kiel duoblaj: unue, provizi internacian protekton al rifuĝintoj; kaj due, serĉi daŭrajn solvojn al iliaj problemoj helpante registarojn faciligi ilian libervolan revenon aŭ integriĝon en novajn naciajn komunumojn. Kvankam UNHCR rajtas peti libervolajn kontribuojn, Usono sukcesas submeti ajnan apelacion por financoj al la Ĝenerala Asembleo por aprobo. Rezulte, UNHCR dependas de malgranda administra buĝeto de la Ĝenerala Asembleo kaj mizera "krizfondaĵo".

Komence, la usona registaro rifuzis partopreni en ĉi tiu fonduso, konsiderante ke UNHCR ne estis, en tiu stadio, la plej bona kanalo por ĝiaj kontribuoj, kaj preferis financi la Usonan Programon por Fuĝintoj kaj la Interregistaran Komitaton por Eŭropa Migrado (la estonta Internacia Organizo por Migrado). Ĉi-lastas estis fondita en 1952 por faciligi la translokigon de eŭropaj migrantoj kaj rifuĝintoj al transmaraj landoj. Ene de Unuiĝintaj Nacioj, Usono ankaŭ financis la Agentejon de Unuiĝintaj Nacioj por Helpo kaj Laboro pri Palestinaj Rifuĝintoj en la Proksima Oriento (UNRWA) [vidu Kadron 1.2] kaj la Agentejon de Unuiĝintaj Nacioj por Korea Reakiro (UNKRA), kiu provizis helpon al milionoj da homoj delokitaj de la Korea Milito.

De la komenco, UNHCR suferis pro nesufiĉa financado. Ĉiu krizhelpa projekto postulas libervolajn kontribuojn, ĉefe de ŝtatoj. Ĝi ne havas la rimedojn necesajn por repatriiga programo komparebla al tiu efektivigita de UNRRA aŭ por reloĝiga programo kiel tiu de la OIR. Malgraŭ sia malgranda buĝeto, ĝi supozeble certigas internacian protekton kaj antaŭenigas solvojn al rifuĝintaj problemoj. Citante la unuan Altan Komisaron de Unuiĝintaj Nacioj por Rifuĝintoj, Gerrit Van Heuven Goedhart, ekzistas granda risko, ke lia oficejo reduktiĝos al "administrado de mizero".¹⁴

Kun jara buĝeto de apenaŭ 300 000 usonaj dolaroj, la UNHCR ne kapablis definitive solvi la problemon de eŭropaj rifuĝintoj ene de kelkaj jaroj. Malgraŭ la klopodoj de la Alta Komisaro Van Heuven Goedhart levi konscion pri la amplekso de la problemo, registaroj donis nur minimumajn kontribuojn. Kontraste, la UNHCR forĝis multajn sukcesajn partnerecojn kun volontulaj agentejoj. En 1951, la Nordamerika Ford Foundation faris sian unuan gravan privatan donacon al la UNHCR (3,1 milionoj da usonaj dolaroj). Ĝi financis pilotprojekton, la unuan projekton pri integriĝo de rifuĝintoj.

Kadro 1.3 La Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 pri la Statuso de Rifuĝintoj

La Konvencio de 1951 pri la Statuso de Rifuĝintoj estis adoptita de la Konferenco de Unuiĝintaj Nacioj pri la Statuso de Rifuĝintoj kaj Sennaciaj Personoj, okazinta en Ĝenevo de la 2a ĝis la 25a de julio 1951. Ŝtatoj povis ratifi ĝin ekde la 28a de julio, kaj ĝi ekvalidis. La 22-an de aprilo 1954.

La Konvencio difinas la rajtojn kaj deojn de rifuĝintoj kaj la deojn de ŝtatoj rilate al rifuĝintoj. Ĝi ankaŭ specifikas internaciajn normojn por ilia traktado. Ĝi establas la principojn, kiuj antaŭenigas kaj protektas la rajtojn de rifuĝintoj rilate al laboro, edukado, loĝado, libereco de movado, aliro al justeco, naturigo, kaj, ĉefe, la garantio de ne-reveno al lando, kie rifuĝintoj riskas persekutadon. Artikoloj 1 kaj 33 enhavas du el la plej gravaj provizoj:

Artikolo 1 – Difino de la termino “rifuĝinto”

A (2). [Rifuĝinto estas persono, kiu [...] pro prava timo esti persekutita pro raso, religio, nacieco, aparteno al iu socia grupo aŭ politika opinio, estas ekster la lando de sia nacieco kaj ne kapablas aŭ, pro tia timo, ne volas uzi la protekton de tiu lando; aŭ kiu, ne havante naciecon kaj estante ekster la lando, en kiu li aŭ ŝi havis sian kutiman loĝejon [...] ne kapablas aŭ, pro tia timo, ne volas reveni al ĝi.

Artikolo 33 – Malpermeso de elpelo kaj refoulement

1. Neniu el la kontraktantaj ŝtatoj forpelos aŭ resendos, en ia ajn maniero, rifuĝinton al la limoj de teritorioj, kie lia vivo aŭ libereco estus minacataj pro lia raso, religio, nacieco, aparteno al iu socia grupo aŭ politika opinio...

La difino de rifuĝintoj en la Konvencio de 1951 estas limigita al personoj, kiuj fariĝis rifuĝintoj "rezulte de eventoj okazintaj antaŭ la 1-a de januaro 1951". Ĉi tiu tempa limigo estis poste forigita per Artikolo 1 (2) de la Protokolo de 1967 [vidu Kadron 2.2]. Ŝtatoj-Partioj al la Konvencio de 1951 povas limigi siajn deojn al eventoj okazantaj en Eŭropo per specifa deklaro.

La Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 kaj la Protokolo de 1967 restas la plej grava kaj sola universala instrumento de internacia rifuĝinta juro. Je la 31-a de decembro 1999, 131 ŝtatoj subskribis la Konvencion de 1951 kaj la Protokolon de 1967, kaj 138 ŝtatoj ratifis almenaŭ unu el la du tekstoj.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

en eŭropa lando. En 1954, la Rifuĝinta Fonduso de Unuiĝintaj Nacioj (UNRF) estis kreita por financi projektojn, precipe en Aŭstrio, Okcidenta Germanio, Grekio kaj Italio. Usono kontribuis al ĝi, post kiam li rifuzis finance subteni UNHCR pro decido de la Usona Kongreso en 1950, kiu malpermesis ajnan asignon de usonaj financoj al internacia organizaĵo aganta malantaŭ la Fera Kurteno.

La komenca rigida opozicio de Sovetunio al UNHCR malrapide evoluis meze de la 1950-aj jaroj. La Malvarma Milito tiam etendiĝis multe preter la limojn de Eŭropo, kaj novaj landoj influis la agadojn de Unuiĝintaj Nacioj. Sovetunio faciligis la akcepton de pluraj evolulandoj en la Unuiĝintajn Naciojn, kaj ĉi tiuj landoj nun rekonis, ke UNHCR povus helpi ilin solvi siajn proprajn rifuĝintajn problemojn.

La Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj pri Rifuĝintoj de 1951

La rajtoj kaj devoj difinitaj en la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 pri la Statuso de Rifuĝintoj estas centraj al la laboro de UNHCR. Intertraktadoj pri la Konvencio okazas paralele kun tiuj celantaj establi UNHCR.

La Konvencio estis adoptita de internacia konferenco sep monatojn poste, la 28-an de julio 1951.

La difino de la termino "rifuĝinto" estas aparte polemika. Ĉar la Konvencio kreas novajn devojn submetitajn al internacia juro, la ŝtatoj partoprenantaj en ĝia redaktado volas limigi la difinon al tiuj kategorioj de rifuĝintoj, al kiuj ili pretas akcepti jurajn devojn. Usono favoras mallarĝan difinon. Okcidenteŭropaj ŝtatoj, aliflanke, preferas larĝan difinon, sed ili restas dividitaj pri la enhavo de tiu difino.

Fine oni atingis kompromison. Registaroj konsentis pri ĝenerala, universale aplikebla difino de la termino "rifuĝinto", centrita sur la koncepto de "bone pravigita timo pri persekutado". Tamen, ili limigis la amplekson de la Konvencio per du gravaj restriktoj. Unue, individuoj, kiuj fariĝis rifuĝintoj rezulte de eventoj post la 1-a de januaro 1951, ne estis kovritaj de la Konvencio, eĉ se ili alie plenumis la difinon. Due, post subskribo de la Konvencio, ŝtatoj povis fari deklaron limigantan siajn devojn al eŭropaj rifuĝintoj.

La adopto de ĉi tiu difino de la termino "rifuĝinto" markas decidan turnopunkton en la doktrino, ĉar ĝi signifas, ke rifuĝintoj ne plu estos identigitaj nur kolektive, sed ankaŭ individue, laŭkaze. La difino estas ankaŭ pli ĝenerala, kaj jam ne rilatas al specifaj naciaj grupoj, kiel ekzemple "rusoj el Sovetunio" aŭ "grekoj el Turkio", kiel estis la kazo dum la intermilita periodo.

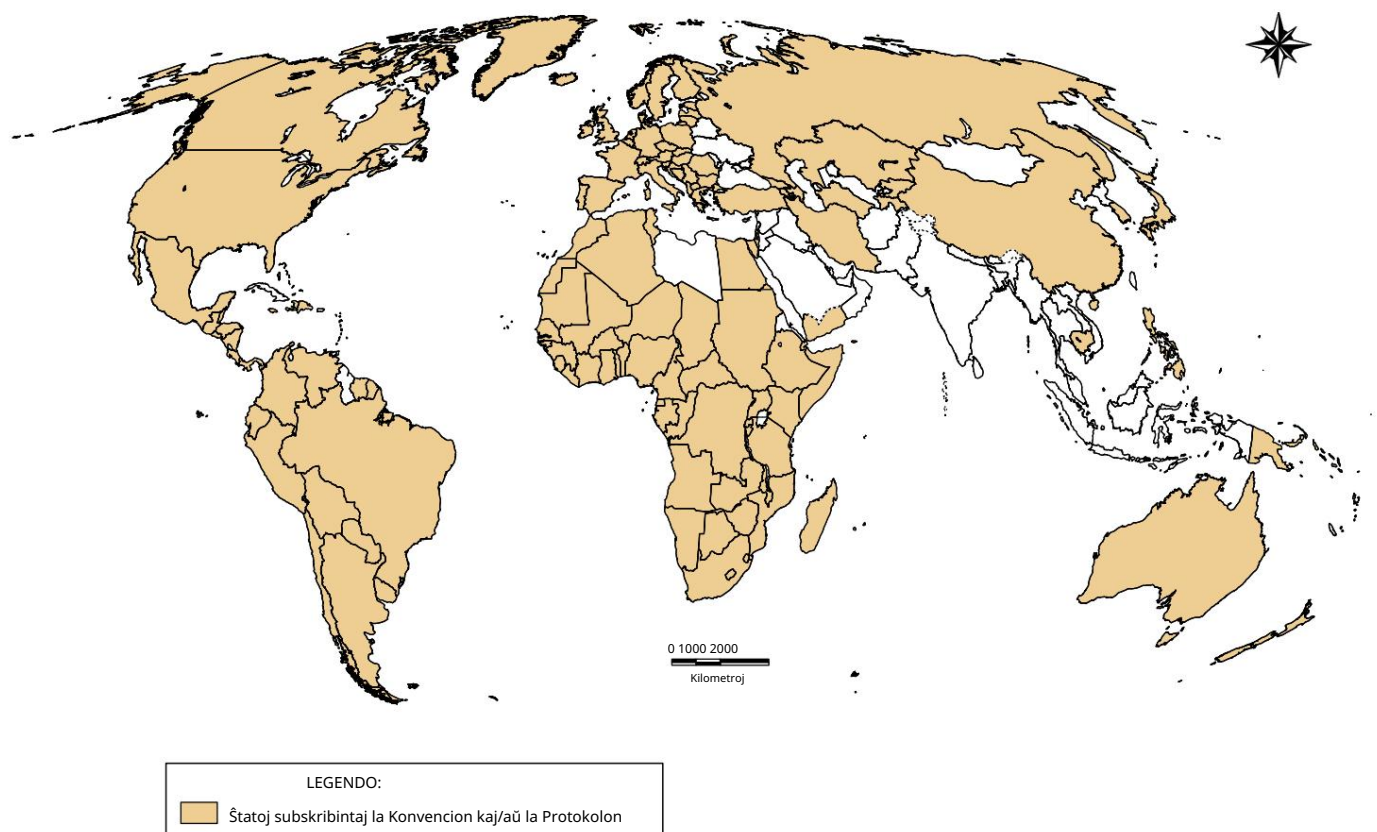
Kvankam la Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj asertas en 1948, ke individuo rajtas peti kaj profiti de azilo, la ŝtatoj partoprenantaj en la

La redaktintoj de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj pri la Statuso de Rifuĝintoj, atentaj pri konservado de sia suverena prerogativo rajtigi aŭ nei aliron al sia teritorio, ne volis, ke ĝi establu senkondiĉan rajton je azilo. Tial la nova Konvencio ne mencias "rajton je azilo". Tamen, unu el ĝiaj ŝlosilaj provizaĵoj estas la devo por subskribintaj ŝtatoj ne forpeli aŭ resendi rifuĝintojn al ŝtato, kie ili estus minacataj de persekutado. Tio estas la principo de ne-refoulement (Artikolo 33 de la Konvencio). La aliaj provizaĵoj de la Konvencio difinas la rajtojn de rifuĝintoj en areoj kiel laboro, loĝado, edukado, socia sekureco, civila stato kaj libereco de movado [vidu Kadron 1.3].

Similaj rajtoj jam estas difinitaj en la Konvencio de 1933 pri la Internacia Statuso de Rifuĝintoj, la unua internacia instrumento kiu mencias

Ŝtatoj subskribintaj la Konvencion de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 kaj/aŭ la Protokolon de 1967, je la 30a de junio 2000

Mapo 1.1

Notoj sur la mapo:

1. La limoj montritaj sur ĉi tiu mapo estas tiuj uzataj de la Kartografia Sekcio de UN, Novjorko.
2. La limoj montritaj sur ĉi tiu mapo ne nepre estas tiuj oficiale aprobitaj aŭ akceptitaj de Unuiĝintaj Nacioj.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

La principo de ne-reforigo de rifuĝintoj al ilia devenlando.¹⁵ Ĉi tiu Konvencio estis ratifikita de nur ok ŝtatoj tiutempe. Ĝin sekvis la Konvencio de 1938 pri la Statuso de Rifuĝintoj el Germanio, kiun la Dua Mondmilito transprenis kaj ricevis nur tri ratifikojn. Male, la forto de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 devenas de la granda nombro da ratifikoj, kiujn ĝi akiris tutmonde [vidu mapon 1.1].

La hungara krizo de 1956

La unua grava defio de UNHCR estis la eliro de hungaraj rifuĝintoj post la sovetia subpremado de la ribelo de 1956. Por atingi Aŭstrion, la vasta plimulto de ili (ĉirkaŭ 180 000) sekvis la saman vojon kiel la hungaroj fuĝantaj de la Ruĝa Armeo en 1944 kaj 1945. Ĉirkaŭ 20 000 trovis rifuĝon en socialisma Jugoslavio, kiu estis ekster la sovetia bloko ekde 1948. Dum ĉi tiu eliro, UNHCR spertis sian unuan gravan enfluon de rifuĝintoj fuĝantaj de subpremo. Ĝi ankaŭ markis la unuan kunlaboron kun la Internacia Komitato de la Ruĝa Kruco (en Hungario) kaj la Ligo de Ruĝkrucaj Societoj (en Aŭstrio).

De 1956 ĝis 1957, la UNHCR faris grandskalan krizhelpan operacion por hungaraj rifuĝintoj en Aŭstrio kaj Jugoslavio, helpante en ilia transloĝiĝo en 35 landoj tutmonde kaj faciligante la libervolan repatriigon de kelkaj el ili. La krizon administris Auguste Lindt, kiu sukcedis Gerrit Jan Van Heuven Goedhart kiel Alta Komisararo la 10-an de decembro 1956. Dum ĉi tiu periodo, la UNHCR iom post iom transformiĝis de malgranda agentejo de Unuiĝintaj Nacioj traktanta restantan grupon de rifuĝintoj de la Dua Mondmilito en plenevoluintan organizon kun plivastigitaj respondecoj. La UNHCR eliris fortigita el ĉi tiu krizo, signifa mejloŝtono de la Malvarma Milito, kaj vidis sian internacian prestiĝon konsiderinde plifortigita.

pliigi.

La hungara krizo originis de la malkrizigo en Orienta Eŭropo kaj Sovetunio post la morto de Stalin en marto 1953. La komunistan reĝimon, kiu ekregis en Hungario en 1947-1948, gvidis unu el la plej proksimaj disĉiploj de Stalin en la Oriento, Mátyás Rákosi. En 1949, li aranĝis serion da ŝajnprocesoj, ripetante tiujn okazintajn en Moskvo en 1936, kiuj rezultigis la ekzekuton de multaj komunistaj gvidantoj. En 1954, jaron post la morto de Stalin, la estro de la sekurecaj servoj kaj la Unua Sekretario de la Komunista Partio estis arestitaj kaj juĝitaj pro misuzo de potenco kaj arbitra malliberigo.

La fama parolado de Nikita Ĥruŝĉov antaŭ la 20-a Kongreso de la Komunista Partio de Sovetunio en februaro 1956, en kiu li agnoskis la gravajn erarojn de Stalin, sendis ŝokondojn tra Sovetunio kaj la komunistan mondo. La retakso fare de Ĥruŝĉov pri la rilatoj de Sovetunio kun ĝiaj satelitaj ŝtatoj havis dramajn sekvojn en Eŭropo.

de la Oriento, kaj precipe en Pollando kaj Hungario. En Pollando, la manifestacioj kaj strikoj de junio faligis la registaron kaj kondukis al zorgeme mezurita liberaligo de la reĝimo, tolerata de Moskvo.

En Hungario, la reĝimo ŝajnis akcepti la bezonon de reformo, sed tio havus tragediajn sekvojn. Ĝi aprobis koncedojn faritajn al la kamparanoj kaj mildigis la teroran regadon. Kontraŭvole, ĝi nomumis Imre Nagy, kontraŭulon de kolektivigo kaj deviga industriigo, kiel ĉefministron. En oktobro 1956, manifestacioj rivelis la malpopularecon de la reĝimo kaj la malamon al ĝia sekreta polico. La 23-an, 300 000 homoj koliziis kun hungaraj kaj sovetiaj trupoj. La 27-an, Nagy respondis formante koalician registaron ekskludante la senkompromisajn komunistojn kaj promesante liberajn elektojn. Li faris la fatalan paŝon la 1-an de novembro, proponante retiriĝi el la Varsovia Pakto kaj deklari la landon neŭtrala.

Post retiro de siaj trupoj el la hungara ĉefurbo, la Ruĝa Armeo (200 000 soldatoj kaj pli ol 2 000 tankoj) lanĉis gravan atakon la 4-an de novembro. La ribelo estis dispremita en tio, kio fariĝus la plej sanga konflikto, kiun Eŭropo vidis inter la Dua Mondmilito kaj la Jugoslavaj Militoj de la 1990-aj jaroj. En dek tagoj, 3 000 hungaroj estis mortigitaj sur la stratoj de Budapeŝto aŭ, kiel Nagy, ekzekutitaj, kaj miloj pli estis deportitaj.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Kesto 1.4 Kompensoskemoj de Germanio postmilita por rifuĝintoj

Baldaŭ post la kreado de la Federacia Respubliko Germanio en 1949, la temo de kompenso por viktimoj de nazia persekutado estis levita. La vorto "riparo" aŭ Wiedergutmachung en la germana malofte estis uzata, ĉar oni ĝenerale agnoskis, ke neniu financa kompenso povus "malfari" la hororojn de la Holokaŭsto.

La fruaj leĝoj de la Federacia Respubliko difinis kiel "persekutatajn", por kompenso kaj riparado, tiujn, kiuj suferis pro sia raso, religio aŭ politikaj opinioj. Aliaj, eĉ se ili estis senditaj al koncentrejoj aŭ submetitaj al punlaboro, ne estis konsiderataj "persekutataj", sed prefere "viktimoj de misuzo bazita sur sia nacieco".

(Nationalgeschädigte, en la germana, aŭ "nacie persekutita", en la franca).

Dekoj da miloj da "persekutataj ŝtatanoj" (polonoj, ukrainoj, belorusoj, serboj, ĉeĥoj, slovakoj kaj aliaj) estis malliberigitaj aŭ deportitaj kaj sklavigitaj en germanaj fabrikoj.

Kun sia sano ruinigita, siaj familioj elradikigitaj kaj disigitaj, kaj siaj hejmoj detruitaj aŭ traserĉitaj, tiuj, kiuj postvivis, havas malmultan esperon pri pli bona vivo. Post la milito, multaj iras al Norda aŭ Suda Ameriko, Sud-Afriko aŭ Aŭstralio. Iliaj novaj loĝlandoj ne konsideras iliajn petojn, ĉar ili ne estas konsiderataj civitanoj de la landoj, kie okazis la persekutado.

La unuaj kompensaj intertraktadoj koncernis homojn persekutitajn pro religiaj kialoj. La Konferenco pri Judaj Postuloj por Materiala Kompenso, kreita en 1951 ("Konferenco de Postuloj por Kompenso"), kunigis multajn organizojn de judaj viktimoj de la nazioj kaj laboris energie dum la dua duono de la 20-a jarcento por akiri kompenson.

Aliaj komunumoj, kiel ekzemple romaoj aŭ komunistoj, aŭ eĉ la "persekutatoj"

ŝtatanoj" ne profitas de ĉi tiu speco de organizo. La unua kompenseleĝo de la Federacia Respubliko Germanio, adoptita en 1953, antaŭvidis limigitajn pagojn por certaj kategorioj de "persekutitaj ŝtatanoj", kiuj fariĝis rifuĝintoj antaŭ specifa limdato kaj kies sano estis grave difektita. La posta leĝo, pasigita en 1956, ne provizis ian ajn plian helpon por ĉi tiu kategorio de viktimoj.

En 1957, okcidentaj registaroj komencis intertraktadojn kun la germana registaro en Bonn pri kompenso por siaj civitanoj. Komence, oni proponis ampleksan fondadon por kovri "naciajn persekutantojn", sed fine oni decidis prokrasti la aferon de kompenso ĝis formala packontrakto estus establita. Dume, Germanio traktus la problemon de rifuĝintoj persekutitaj pro ilia nacieco kun la UNHCR.

La obligacia fonduso

En 1960, Okcidenta Germanio kaj UNHCR finis komencan interkonsenton laŭ kiu UNHCR administris "helpfonduson" de 45 milionoj da markoj pagitaj de la registaro por la profito de "naciaj persekutantoj" kiuj fariĝis rifuĝintoj antaŭ la 1-a de oktobro 1953. Dum la sekvaj kvin jaroj, UNHCR pagis inter 3 000 kaj 8 000 markojn al ĉirkaŭ 10 000 homoj.

Dume, aliaj eblaj profitantoj serĉis rifuĝon en Okcidenta Eŭropo. Antaŭ 1965, la fonduso estis elĉerpita. Jaron poste, UNHCR kaj Okcidenta Germanio subskribis suplementan interkonsenton, kiu plilongigis la templimon ĝis la 31-a de decembro 1965 kaj provizis pliajn 3,5 milionojn da markoj. La postuloj pri kompenso restis multe pli grandaj ol la disponeblaj financoj, kaj ĉi tiu sumo estis rapide elspeziata.

Elekti la profitantojn de la fonduso estas peniga tasko. Pluvivantoj el la tuta mondo alsendas kortuŝajn dosierojn, kompletajn kun fotoj de antaŭ sia deportado al Germanio, kie ili fariĝis sklavlaboristoj, medicinaj atestiloj, kaj

familiaj buĝetoj aŭ nepagitaj fakturoj. La relative malgrandaj distribuitaj sumoj neniel estas proporciaj al la eltenita persekutado.

Ili tamen estas konsiderataj tre grava signo por montri al la viktimoj, ke ili ne estas forgesitaj.

En 1980, la Konferenco pri Kompensopostuloj negocis kun Okcidenta Germanio la kreadon de nova fonduso por persekutitaj judoj, kiuj atingis okcidentajn landojn nur post 1965. La UNHCR, siaflanke, celis kolekti financojn por naciaj persekutitaj homoj, kiuj fariĝis rifuĝintoj post 1965.

Tiuj intertraktadoj kondukis al la kreado de tri novaj fondusoj, kun sumo de 500 milionoj da markoj, por viktimoj kiel difinitaj laŭ germana juro (ekskludante "hejmajn persekutantojn"). Por ĉi-lastaj estis establita fonduso de 5 milionoj da markoj, administrata de la UNHCR. Ĝi rapide montriĝis nesufiĉa.

Elmigrado el Orienta Eŭropo, precipe el Pollando, pliiĝas, kaj la nova ondo de rifuĝintoj inkluzivas multajn individuojn elektaĵajn por kompenso.

En 1984, Okcidenta Germanio pagis pliajn 3.5 milionojn da markoj al ĉi tiu fonduso. Pli ol 1 100 novaj kazoj alvenas al UNHCR, kaj oni atendas multajn pliajn, de pluvivantoj kiuj fariĝis rifuĝintoj post 1965.

La leteroj ricevataj de UNHCR atestas pri la ankoraŭ krudaj cikatroj de persekutado. Multaj el ĉi tiuj rifuĝintoj estas en tro malbona sano por labori. Neniu monsumo povas malfari la damaĝon, kiun ili suferis, sed la viktimoj volas, ke ilia suferado estu agnoskita, kvankam ili jam delonge atingis la emeritiĝan aĝon.

La helpo provizita de UNHCR per la fonduso por malfacilaĵoj finiĝis en 1993. Ĝis tiu dato, la germana federacia registaro pagis 59 milionojn da markoj en la fonduson administratan de UNHCR kiel kompencon al rifuĝintoj kaj eks-rifuĝintoj, kiuj estis viktimoj de nazia persekutado.

La eliro de rifuĝintoj

La unuaj rifuĝintoj alvenis en Aŭstrio antaŭ la subpremo, kaj la 5-an de novembro la alarmita aŭstra registaro apelaciis al la UNHCR por helpo. Baldaŭ Kanado, Ĉilio, Francio, Danio, Norvegio, Svedio kaj Britio ofertis permanentan aŭ provizoran azilon al ĉi tiuj rifuĝintoj. La 8-an de novembro prezidanto Dwight D. Eisenhower anoncis, ke Usono tuj akceptos 5 000 rifuĝintojn (la nombro poste estis pliigita al 6 000). En decembro, la usona registaro anoncis, ke ĝi akceptos pliajn 16 500 hungarajn ŝtatanojn el Aŭstrio.¹⁶

Entute, ĉirkaŭ 200 000 hungaraj rifuĝintoj fuĝis el sia lando. Antaŭ la fino de novembro, 115 851 viroj, virinoj kaj infanoj, terurita kaj malesperaj, estis devigitaj sur la vojojn, trenante valizojn aŭ ĉarumojn malantaŭ si direkte al Aŭstrio. Ili direktiĝis al la limurbo Hegyeshalom, same kiel dekoj da miloj da hungaraj judoj deportitaj de la nazioj faris dek du jarojn antaŭe.

Unu rifuĝinto atestas: "Ni lasis ĉion malantaŭe! Estas kvazaŭ via domo brulas." Inter decembro 1956 kaj januaro 1957, 56 800 pliaj rifuĝintoj konverĝis al Aŭstrio antaŭ la efektivigo de striktaj limkontroloj fare de la reĝimo de János Kádár, establita de la Sovetoj.

Alfronite al la alfluo, la aŭstra registaro lanĉis krizan alvokon al la UNHCR, petante financon helpon kaj petante la transloĝigon de kiel eble plej multaj rifuĝintoj en triaj landoj. Tiutempe, Aŭstrio ankoraŭ resaniĝis post la sekvoj de la Dua Mondmilito. Proksime al la fino de la milito, la lando estis la scenejo de furiozaj bataladoj inter naziaj kaj sovetiaj fortoj. La aliancana okupado de Aŭstrio (dividita en kvar zonojn kiel Germanio) ne oficiale finiĝis ĝis majo 1955. La okupaciaj fortoj foriris kvar monatojn poste, kaj komence de 1956, la hungara registaro forigis la pikdraton laŭlonge de la limo. Aŭstrio ĵus reakiris sian suverenecon kaj, dum la krizo, emfazis sian neŭtralan sintenon inter la du blokoj, kiuj eniris la Malvarman Militon.

La rifuĝinta helpoperacio estas farata de la Ruĝa Kruco, subtenata de UNHCR. Ĉi tio estos la unua komuna operacio en longa historio de kunlaboro surloke. La partopreno de UNHCR devenas de la Rezolucio 1006 de la Ĝenerala Asembleo de UN de la 9-a de novembro 1956. En decembro, kelkajn tagojn post sia elekto kiel Alta Komisaro, Auguste Lindt vojaĝis al la aŭstra ĉefurbo por taksii la tujajn bezonojn de hungaraj rifuĝintoj, kiuj transiris la aŭstran limon kun rapideco de 3 000 ĉiunokte.¹⁸

Kelkaj rifuĝintoj trovis ŝirmejon en Jugoslavio, komunista ŝtato kies gvidanto, Josip Broz Tito, distancigis sin de Stalin en 1948. Post la morto de Stalin, liaj rilatoj kun liaj posteuloj, Nikita Ĥruŝĉov kaj Nikolaj Bulganin, pliboniĝis, kaj ilia vizito al Beogrado en majo 1955 markis la sovetian akcepton de la vojo de Jugoslavio al sendependeco. En ĉi tiu kunteksto, Marŝalo Tito montris kuraĝon bonvenigante hungarajn rifuĝintojn.¹⁹

Jugoslavio estis la sola komunista lando kiu partoprenis la Internacian Konferencon de Ĝenevo, kiu redaktis la Konvencion de Unuiĝintaj Nacioj de 1951 pri

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Rifuĝintoj. En aprilo 1953, la unua Alta Komisararo de Unuiĝintaj Nacioj por Rifuĝintoj, Van Heuven Goedhart, vizitis Jugoslavion por prezenti la laboron de la UNHCR al la jugoslava registaro. Ĉi tio estis la unua vizito de sia speco al komunisma lando.²⁰ Ĉi tiu pli proksima rilato inter la UNHCR kaj Jugoslavio pruviĝus valorega dum la hungara krizo: en decembro 1956, marŝalo Tito rekte apelaciis al la UNHCR por helpo pri traktado de la enfluo de rifuĝintoj.

La jugoslava registaro komence postulis, ke ĉiuj rifuĝintoj estu transloĝigitaj kaj ke ĉiuj elspezoj estu repagitaj, sed ĝi poste rezignis pri tiuj kondiĉoj. Inter novembro kaj decembro 1956, 1 500 hungaroj alvenis en Jugoslavion; ĝis januaro 1957, tiu nombro altiĝis al pli ol 13 000.²¹ Tiutempe, dekoj da miloj da civitanoj de hungara deveno jam loĝis en Jugoslavio, ĉefe en la regiono Vojvodino, kio faciligis la integriĝon de la novuloj. Ironie, en la 1990-aj jaroj, post la disfalo de Jugoslavio, multaj civitanoj de hungara deveno estus devigitaj fari la inversan vojaĝon.

Kunordiga komitato por krizoperacioj estis establita la 21-an de februaro 1957. Ĝi konsistis el reprezentantoj de la jugoslava registaro, UNHCR, la Ligo de Ruĝkrucaj Societoj, Cooperative Action for American Relief Everywhere (CARE), la World Christian Service, kaj la British Volunteer Society for Aid to Hungarians. Antaŭ marto 1957, kiam Alta Komisararo Lindt vizitis Beogradon kaj dankis la registaron pro ĝia zorgado pri hungaraj rifuĝintoj, UNHCR jam asignis 50 000 dolarojn al la Jugoslava Ruĝa Kruco kaj 124 000 dolarojn al la oficejo de UNHCR en Beogrado.²²

La aplikebleco de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951

Kvankam hungaroj, kiuj fuĝis en 1956, estas ĝenerale konsiderataj "rifuĝintoj" fare de okcidentaj registaroj, la provizaĵoj de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj pri Rifuĝintoj de 1951 ne klare aplikiĝas al la hungara krizo. Efektive, la Konvencio deklaras, ke ĝi aplikiĝas nur al "okazaĵoj antaŭ la 1-a de januaro 1951". Sendepende de la jura aspekto, la UNHCR kaj okcidentaj registaroj konsideras ĉiujn rifuĝintojn, kiuj foriris post la 23-a de oktobro 1956, la dato de la Budapeŝta ribelo, kiel rifuĝintojn, kondiĉe ke ekzistas kontraŭa opinio post individuaj revizioj de kazoj. Tiurilate, la situacio memorigas pri tiu de la Ligo de Nacioj, kie individua statuso devenis de membreco en specifa rifuĝinta grupo.

Kiel multaj progresoj faritaj dum la unuaj du jardekoj de la ekzisto de UNHCR, la jura pravigo por ĉi tiu interveno estis la verko de Paul Weis, viena rifuĝinto kaj jura konsilisto de la Alta Komisararo tiutempe. Estis laŭ lia peto, ke Paul Weis difinis la pozicion de UNHCR en ŝlosila memorando de januaro 1957. Malproksime de esti simpla klarigo, ĉi tiu dokumento celis forigi dubojn pri la kompetenteco de UNHCR en nuntempaj krizoj, dubojn esprimatajn de kelkaj landoj amikaj al UNHCR, inkluzive de Svedio.

Paul Weis logike komencas per la difino de la termino "rifuĝinto" en Artikolo 1A (2) de la Konvencio de Unuiĝintaj Nacioj de 1951. Li levas la demandon pri la rilato inter ĉi tiu difino kaj "okazaĵoj antaŭ la 1-a de januaro 1951" kaj notas, ke la redaktintoj de la konvencio (la Speciala Komitato pri Rifuĝintoj kaj Sennaciaj Personoj) skribis, en sia raporto de la 17-a de februaro 1950 (unua sesio), ke ĉi tiu termino "devus aplikiĝi al gravaj okazaĵoj implikantaj teritorian aŭ politikan renversion kaj al sistema persekutado." Laŭ ĉi tiu interpreto, la dato de la azilpeto estas sensignifa, punkto konfirmita de la diskutoj inter la diversaj organizaĵoj implikitaj en la redaktado de la konvencio.

Paul Weis plue argumentas, ke Hungario sendube spertis "profundajn politikajn renversiĝojn": la apero en 1947-1948 de popola respubliko dominata de la Komunista Partio. La ribelo de oktobro 1956 kaj la posta eliro aperas kiel la "sekvo de ĉi tiu politika transformo". Submetita al la kondiĉoj de Artikolo 1A (2), li konkludas, ke ĉi tiuj individuoj estas klare rifuĝintoj.

Koncerne la Statuton de UNHCR, Paul Weis argumentas, ke hungaraj rifuĝintoj, kiuj plenumas la kriteriojn de Artikolo 6B, estu konsiderataj kiel falantaj sub la mandaton de UNHCR. Ĉi tiu artikolo etendas la mandaton de UNHCR al "ĉiu alia persono, kiu estas ekster la lando de sia nacieco [...] pro bone pravita timo esti persekutita pro kialoj de raso, religio, nacieco [kaj] [...] aŭ politika opinio, ne kapablas [...] reveni al la lando de sia antaŭa kutima loĝejo." Paul Weis rimarkas, ke la interkovro, ene de la Statuto de UNHCR, de du difinoj (Artikoloj 6A [ii] kaj 6B) de rifuĝintoj sub ĝia mandato, preskaŭ identaj krom la limdato de la 1-a de januaro 1951 (Artikolo 6A [ii]), estas "surpriza". Ĝi montras, ke ĉi tiu difino rezultis el la kompromiso trovita de neformala laborgrupo por unuigi du kontraŭajn konceptojn de la termino "rifuĝinto" (rezultiĝantaj el la konsideradoj de la instancoj, kiuj verkis la Konvencion kaj la statuson): unu, universalisma, celanta larĝan kaj ĝeneralan difinon, la alia, restriкта, haltante ĉe bone identigitaj kategorioj.

La analizo de Paul Weis pri ĉi tiuj konsideradoj plue montras, ke ne nur rifuĝintoj rezultantaj el eventoj post la 1-a de januaro 1951 falas sub la jurisdikcion de la UNHCR, sed ankaŭ ke la Alta Komisararo rajtas plusendi aferojn al sia Konsila Komitato (la estonta Plenuma Komitato) aŭ al la Ĝenerala Asembleo, kiel difinite en Artikoloj 1 kaj 3 de la Statuto. En la kazo de Hungario, la Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj klare establis la jurisdikcion de la Alta Komisararo pri hungaraj rifuĝintoj.²⁴

La transloĝigo de hungaraj rifuĝintoj

La financado por la krizoperacio por hungaraj rifuĝintoj fuĝantaj de subpremo venas de la Rifuĝinta Fonduso de Unuiĝintaj Nacioj, establita en 1954. La Alta Komisararo lanĉas specialan alvokon por kontribuoj, malavaran alvokon

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Komprenite. En novembro 1956, komuna komitato estis establita, konsistanta el UNHCR, la Interregistara Komitato por Eŭropa Migrado, la aŭstra registaro, la Usona Programo por Fuĝintoj, kaj libervolaj agentejoj. Dum la vintro de 1956 kaj en 1957, la libervolaj agentejoj ludis ŝlosilan rolon en la krizhelpo kaj transloĝigo de hungaraj rifuĝintoj.

Dekomence, ilia transloĝiĝo en triajn landojn estis konsiderata prioritato. Aŭstrio, komence portante grandegan ŝarĝon, bezonis tujan helpon. Krome, la okcidenta mondo estis kolerigita de la eventoj en Hungario kaj sentis sin kulpa pro tio, ke ĝi ne faris pli por subteni la hungaran popolon en ĝia lukto por demokratio. Fine de la 20-a jarcento, estas malfacile imagi la premon penitan de la publika opinio sur okcidentajn registarojn por tuj

akcepti rifuĝintojn. Neniu centra registra agentejo estis establita en Aŭstrio, konsiderante la ĝeneraligitan deziron pri rapida transloĝiĝo. En memorando datita la 20-an de novembro 1956, ekzemple, la oficejo de UNHCR en Vieno informis la Altan Komisaron, ke estas neeble sekvi la normalajn ekzamenajn kaj elekteblajn procedurojn.²⁵ Tial oni konsentis kun la aŭstraj aŭtoritatoj, ke la detala takso okazus en la lando de transloĝiĝo.

La rapideco, kun kiu rifuĝintoj estis transloĝigitaj, estas evidenta el la registritaj alvenoj en Usono. La unua grupo de 60 hungaraj rifuĝintoj surteriĝis la 21-an de novembro 1956. La rifuĝintoj transiris la grandan militbazon de Tendaro Kilmer en Nov-Jerzejo. Antaŭ la fino de februaro 1957, la usona militistaro transportis 9 000 rifuĝintojn per aviadilo kaj pliajn 7 000 per ŝipo. Ĉirkaŭ 38 000 hungaraj rifuĝintoj estis transloĝigitaj en Usono antaŭ la fino de la unua duono de 1958. Aliaj gravaj gastigantaj landoj inkluzivis Kanadon (35 000), Brition (16 000), Okcidentan Germanion (15 000), Aŭstralion (13 000), Svislandon (11 500) kaj Francion (10 000).

Ĉilio, la Dominika Respubliko, Islando, Irlando, Nov-Kaledonio, Paragvajo kaj Sud-Afriko ankaŭ akceptas rifuĝintojn, en pli malgrandaj nombroj.

La repatriigo de hungaraj rifuĝintoj

Eĉ en la kunteksto de la Malvarma Milito, transloĝiĝo ne estis la sola solvo. Kelkaj rifuĝintoj, precipe tiuj apartigitaj de siaj tujaj familioj, elektis repatriigon, praktikon kuraĝigitan de Hungario. Ekde 1957, la reĝimo de prezidanto Kádár, ekgiginta per sovetia milita interveno, donis singardajn signojn de sendependeco, implice tolerata de Sovetunio. Tiurilate, ekzistas konsiderinda diferenco inter Hungario post 1956 kaj Ĉeĥoslovakio post 1968, kiuj ambaŭ estis submetitaj al simila milita subpremo fare de la Sovetoj.

Fine de novembro 1956, la nova hungara registaro donis limigitan amnestion al tiuj, kies fuĝo estis ligita al la ribelo.²⁷ Malgraŭ la fortaj politikaj streĉiĝoj, la Alta Komisaro Lindt kontaktis la novan registaron. Kiel jura konsilisto de la Alta Komisaro poste rimarkus: "Ĉi tiu aliro

Skatolo 1.5 Ĉinaj rifuĝintoj en Honkongo

Urbo ĉe la suda marbordo de Ĉinio, sub brita kolonia administrado ekde 1842, Honkongo funkciis kiel rifuĝejo por ĉinoj dum periodoj de maltrankvilo. La loĝantaro de Honkongo pliiĝis post la Tajpinga Ribelo en la 1850-aj jaroj, la Boksista Ribelo ĉirkaŭ 1900, sekvan te la proklamon de la Respubliko Ĉinio en 1912, kaj inter 1937 kaj 1945 dum la Dua Ĉin-Japana Milito. Post la malvenko de la britaj fortoj fare de la japana armeo en decembro 1941, Honkongo perdis milionon da loĝantoj, multaj el kiuj revenis post kiam la japanoj foriris kaj la brita kontrolo estis restarigita en 1945.

1952. La nombro grimpas al 385 000 kiam oni konsideras "rifuĝintojn surloke" (kiuj komence alvenis pro aliaj kialoj sed ne deziris reveni pro politikaj kialoj). Ĝi ŝvelas eĉ pli kiam oni inkluzivas ĉiujn familianojn de rifuĝintoj (geedzoj kaj infanoj naskitaj en Honkongo); tra ĉiuj kategorioj, la rifuĝinta loĝantaro reprezentis preskaŭ 30% de la tuta loĝantaro de Honkongo dum la misio. Tio konfirmas la tiaman oftan opinion en Eŭropo kaj Nordameriko, ke preskaŭ ĉiu, kiu forlasas komunistan landon, estas rifuĝinto.

Ili povis reveni sekure al sia lando, en la senco ke ili povis iri al Tajvano, kie la registaro de la Respubliko Ĉinio havis sian sidejon (la Ĉina Popola Respubliko estis agnoskita de Unuiĝintaj Nacioj nur en 1971). Tial oni povas konkludi, ke ĉi tiuj loĝantoj ne estis rifuĝintoj en la strikta senco kaj ke ili povis postuli la protekton de sia devenlando kaj reveni tien. En realeco, la nombro da homoj el la Ĉina Popola Respubliko akceptitaj de la tajvanaj naciistoj estis relative malgranda, kvankam la misio rivelis, ke pli ol duono de la novalvenintoj en Honkongo deziris transloĝiĝi sur la insulo. Ĉi tiu situacio eble ŝuldiĝis al la timo de la tajvanaj aŭtoritatoj, ke la novuloj eble provos renversi la nacisman registaron. Fine, la tajvana naciisma reĝimo akceptis pli ol 150 000 rifuĝintojn el Honkongo kaj Makao inter 1949 kaj 1954.

En 1949-1950, ĉi tiu enfluo de repatriitoj estis pligravigita per centoj da miloj da ĉinoj timigitaj de la progreso de la komunistaj fortoj.

Du faktoroj malfaciligas ĉi tiun relative simplan bildon.

Unue, la britoj ne agnoskas la ekziston de rifuĝinta problemo en Honkongo.

Multaj revenos hejmen post kiam trankvilo restariĝos. La loĝantaro de Honkongo komencis stabiliĝi je ĉirkaŭ 2.25 milionoj da loĝantoj inter 1953 kaj 1954. En nur ok jaroj, ĝi almenaŭ triobliĝis, metante pezan ŝarĝon sur la lokan infrastrukturon.

La vasta plimulto de novuloj, sendepende de iliaj kialoj por eniri la setlejon, integriĝas kaj povas moviĝi libere. Malpli ol triono de familestroj inter la novuloj estas registritaj ĉe rifuĝinta agentejo.

Dume, Britio agnoskas la Ĉinan Popolan Respublikon en Pekino kaj traktas rekte kun ĝia registaro por provi bremsi la fluon al Honkongo.

La reprezentanto de Ĉinio ĉe Unuiĝintaj Nacioj, la tajvana registaro, esprimis zorgon pri ĉi tiu nova enfluo de alvenintoj ĉe la Ĝenerala Asembleo de UN en 1951 kaj 1952. La alta komisaro Jan Van Heuven Goedhart respondis sendante "faktserĉan mision" financitan de la Ford-Fonduso por esplori la situacion de ĉinaj rifuĝintoj en Honkongo. Laŭ ĝiaj rezultoj, prezentitaj en 1954, ne ĉiuj novalvenintoj povus esti konsiderataj rifuĝintoj "havantaj bone motivitan timon de persekutado ". La misio nombris 285 000 homojn, kiuj alvenis en Honkongo pro "politikaj kialoj", reprezentante 53% de la enmigrintoj, kiuj alvenis inter 1945 kaj

La britoj kredas, ke kvankam efektive ekzistas problemoj de troloĝateco kaj manko de bazaj servoj, la ĉina loĝantaro ne suferas pro ia ajn diskriminacio. La sola escepto al ilia integriĝo en la komunumon estas la tendaro Rennie Mill, rezervita por subtenantoj de la Guomindango el Norda Ĉinio, kiuj vivas aparte de la plimulto de la kantona loĝantaro de Honkongo.

La dua faktoro estas la kurioza jura statuso de la novalvenintoj. Kvankam centoj da miloj da homoj forlasas la Ĉinan Popolan Respublikon pro politikaj kialoj, nenio teorie malhelpas ilin...

La sinteno de la kolonia registaro kaj la aparta situacio de la ĉinoj en Honkongo tiutempe malhelpis pli fortan intervenon de la UNHCR. Tamen, en 1957, la Ĝenerala Asembleo de UN petis la "bonajn oficojn" de la UNHCR por kolekti kontribuojn por helpi ĉinajn rifuĝintojn en Honkongo, tiel markante unuan paŝon en la laboro de la UNHCR nome de rifuĝintoj ekster eŭropa teritorio. La financoj kolektitaj de la UNHCR dum la Monda Rifuĝinta Jaro en 1959-1960 estis asignitaj, precipe, al loĝejkonstruaj projektoj efektivigitaj de volontulaj organizaĵoj en Honkongo.

Rifuĝintoj ĉirkaŭ la mondo

Ŝia humanisma kaj kuraĝa aliro multe kontribuis al rompo de la preskaŭ totala izoliteco de ŝia oficejo de socialismaj landoj kaj faciligis la reunuigon de familioj kaj la grandskalan repatriigan movadon en la sekvaj monatoj kaj jaroj.²⁸

La alta komisaro Lindt persone certigis, ke la rolo de UNHCR en libervola repatriigo estu kiel eble plej efika, establante specialajn procedurojn kaj ĉe la aŭstra kaj ĉe la jugoslava flankoj. Hungarlingvaj UNHCR- dungitoj sisteme akompanis rifuĝintojn dezirantajn reveni al la hungara limo. En januaro 1958, kiam Lindt vizitis Budapeŝton laŭ invito de la hungara registaro, li renkontiĝis kun kelkaj el ĉi tiuj iamaj rifuĝintoj.²⁹ Fine, 18 200 estis repatriitaj, reprezentante pli ol 9% de la tuto.

La problemoj de neakompanataj neplenaĝuloj

Neakompanataj neplenaĝuloj, nun nomataj apartigitaj infanoj, levas aparte dornan problemon. Junuloj, kiuj fuĝas solaj aŭ estas apartigitaj de siaj familioj dum la eliro, estas aparte vundeblaj.

Determini rifuĝintan statuson por ĉi tiuj infanoj estas malfacile sed grave, ĉar nur tiom, kiom neplenaĝulo povas esti konsiderata rifuĝinto, li aŭ ŝi falas sub la jurisdikcion de la UNHCR.

En novembro 1956, la hungaraj aŭtoritatoj petis, ke la aŭstra registaro redonu neakompanatajn infanojn sub la aĝo de 18 jaroj. La afero estis diskutita ĉe kriza kunveno inter la UNHCR kaj la CICR en Ĝenevo la 13-an de decembro. Oni konsentis repatrii infanojn sub la aĝo de 14 jaroj se ambaŭ gepatroj estus en Hungario kaj se ili petus tion. La aĝlimo poste estis forigita. Petoj devis esti senditaj skribe al la CICR, kiu, male al la UNHCR, havis oficejojn kaj en Aŭstrio kaj en Hungario.

Multnombraj problemoj ekestas se la gepatroj estas neatingeblaj, se nur unu el ili postvivas, aŭ se la infano estas orfo. En tiaj kazoj, oni devas konsideri la plej bonajn interesojn de la infano. La jura aŭtoritato de la koncerna lando estas konsiderata kompetenta pri ĉi tiu afero.³⁰ La objekto de neakompanataj neplenaĝuloj kontraŭ repatriigo petita de iliaj gepatroj estas alia dorna problemoj, kiun UNHCR alfrontos dum la venontaj jaroj.

Alproksimigante Orienton kaj Okcidenton

En aprilo 1961, Auguste Lindt diris al la Plenuma Komitato de UNHCR, ke progreso en solvado de la hungara problemoj signifis, ke "ne plu necesas trakti ĉi tiujn rifuĝintojn kiel specialan grupon."³¹ La pritraktado de la hungara krizoperacio signifas plibonigis la internacian reputacion de UNHCR, kaj ĉi tiu krizo sendube markis turnopunkton en la evoluo de UNHCR dum la 1950-aj jaroj.

Aparte, la sinteno de la usona registaro rilate al UNHCR evoluas

favore post 1956. La nuntempa analizisto estas frapita de la pasiva akcepto fare de okcidentaj ŝtatoj de tiu tempo de tio, kion ili perceptis kiel sovetian jam faritan. Kiel en multaj altprofilaj krizoj, kiujn la UNHCR poste alfrontus, la registaroj de Londono, Parizo, Vaŝingtono kaj multaj aliaj estis, ĉefe, trankviligitaj, ke "io povus esti farita".

La hungara krizo estis signifa por UNHCR ĉar, por la unua fojo, ĝi malfermis pordojn por la organizo al la komunisma mondo, kaj en Jugoslavio kaj en Hungario. Multo de la merito por tio ŝuldiĝis al la agoj kaj diplomatio de la Alta Komisararo Lindt. Li sukcesis vastigi la intervenon de UNHCR al komunistaj landoj tutmonde sen fremdigi okcidentajn landojn ĝenerale, kaj Usonon aparte. La komenca skeptiko esprimita trans la Atlantiko transformiĝis en kreskantan konscion pri la valoro de internacia organizo dediĉita al rifuĝintoj.

La hungara krizo estis la unua grava krizoperacio de UNHCR. Ĝi elstarigis la valoron de internacia sistemo kapabla administri rifuĝintajn krizojn tuj kiam ili ekestas. Dum la krizo, UNHCR ludis ŝlosilan kunordigan rolon inter ŝtatoj, neregistaraj organizaĵoj kaj interregistaraj agentejoj. Tio ankaŭ montris la proksimajn ligojn inter la diversaj funkcioj de UNHCR: internacia rifuĝinta protekto, materia helpo kaj la serĉado de permanentaj solvoj.

La traktado de la hungara krizo fare de UNHCR faciligis la aprobon kaj adopton, la sekvan jaron, de rezolucio de la Ĝenerala Asembleo, kiu agnoskis la tutmondan naturon de la rifuĝinta problemo.³² Ĉi tiu rezolucio antaŭvidis la kreadon de krizfondaĵo kaj la Plenuman Komitaton de la Programo de la Alta Komisararo (COMEX). Ĉi-lasta devis aprobi la jaran programon de materia helpo de la Alta Komisararo kaj konsili lin, laŭ lia peto, pri aferoj rilataj al la protektaj kaj helpaj funkcioj de la oficejo. Ĉi tiuj du organizaj mezuroj sanktigis la agnoskon de la permanenta rolo de UNHCR. La Monda Rifuĝinta Jaro, 1959-1960, plue plifortigis ĉi tiun rolon kaj atentigis pri la laboro de UNHCR kun rifuĝintoj en Eŭropo kaj, precipe, pretere, kun la ĉinoj en Honkongo [vidu Kadron 1.5] kaj la alĝerianoj en Maroko kaj Tunizio.

La partopreno de UNHCR en helpaj operacioj por ĉinaj rifuĝintoj en Honkongo estis alia grava mejloŝtono en la evoluo de la organizo. En novembro 1957, por la unua fojo, la Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj apelaciis al UNHCR por ĝiaj "bonaj oficoj" kaj rajtigis ĝin kolekti financojn por helpi specifan grupon de rifuĝintoj loĝantaj ekster Eŭropo.³³ Kvankam la bezonata helpo estis finfine relative modesta, ĉar la rapide kreskanta ekonomio de Honkongo rapide absorbis la plej multajn el ĉi tiuj rifuĝintoj, la movo kreis gravan precedencon kaj etendis la mandaton de UNHCR al evolulandoj. Por la unua fojo, la organizo estis ekipita por administri gravajn rifuĝintajn krizojn ekster Eŭropo.